

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного права №2

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ДОГОВІРНЕ ПРАВО»
(за вибором студента)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 073 «Менеджмент»

Спеціалізація – «Бізнес-адміністрування»

Харків – 2018

Програма навчальної дисципліни «Договірне право» для студентів другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Бізнес-адміністрування» фінансово-правового факультету.
Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. 30 с.

Розробники:

Яроцький Віталій Леонідович – завідувач кафедри цивільного права № 2,
доктор юридичних наук, професор,
Іванова Ксенія Юріївна – доцент кафедри цивільного права № 2,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права № 2
(протокол № 8 від 23 травня 2018 р.)
(оновлено 16 вересня 2019 року)

Завідувач кафедри В. Л. Яроцький

Гарант освітньої програми О. М. Левковець

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни.....	10
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	10
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	12
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	12
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	12
4.3. Освітні технології та методи навчання.....	13
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	13
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	16
4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.....	21
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	22
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	27
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни.....	30

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Договірне право» є формування системи поглядів на роль договору як основної правової форми, що в умовах ринкової економіки опосередковує відносини економічного обміну і дозволяє його учасникам раціонально й ефективно будувати свої відносини; основних умінь і навичок практичного застосування компетентностей для ведення договірної роботи і досягнення визначених результатів навчання.

Основні завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо основних категорій, понять і правових механізмів договірного права;
- знання і розуміння основних тенденцій розвитку договірного права;
- формування умінь роботи з нормативно-правовими актами, які регулюють відносини, пов'язані з укладенням, зміною і розірванням цивільно-правових договорів;
- знання основних положень чинного законодавства, що врегульовує договірні відносини в окремих сферах;
- формування практичних навичок роботи із договорами і матеріалами судової практики;
- оволодіння науковими підходами щодо розв'язання проблемних питань правового регулювання договорів;
- вироблення навичок правової оцінки ситуацій і їх застосування для вирішення конкретного спору.

1.2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми

Навчальна дисципліна «Договірне право» належить до навчальних дисциплін за вибором студента.

Пререквізити: При вивченні цієї дисципліни використовуються знання, отримані з таких навчальних дисциплін: «Корпоративне управління», «Менеджмент малого та середнього бізнесу», «Стратегічний інноваційний менеджмент».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні навчальних дисциплін «Підприємницьке право» та інших навчальних дисциплін за вибором студента.

1.3. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Знання особливостей навчальної дисципліни та специфіки професії юриста в галузі договірного права в контексті володіння культурою мислення, добросовісного виконання професійних обов'язків із дотриманням етики юриста.

ПК – 2. Уміння працювати, вирішувати складні завдання і проблеми, використовуючи навички інноваційного характеру в договірному праві як у процесі навчання, так і в професійній діяльності.

ПК – 3. Здатність до креативного підходу при вирішенні проблемних ситуацій у договірному праві, дотримання законодавства суб'єктами договірних відносин, стартап проектування у правовій сфері.

ПК – 4. Уміння аналізувати значимі проблеми, шукати альтернативні рішення та здійснювати юридичні дії при захисті прав та інтересів суб'єктів договірних відносин.

ПК – 5. Знання методології наукових досліджень у сфері договірного права, створення та управління науковими проектами та інноваційними продуктами при опрацюванні окремих видів договорів, формування конструктивних юридичних висновків.

ПК – 6. Уміння кваліфіковано аналізувати, тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти в договірній сфері, реалізовувати норми

матеріального та процесуального права в професійній діяльності.

ПК – 7. Здатність до розуміння теоретичних здобутків і різноманітної судової практики в договірній сфері, критично-конструктивного їх оцінювання та узагальнення.

ПК – 8. Здатність до роботи з великими обсягами інформації, її сприйняття, узагальнення, аналізу, постановка мети та вибору шляхів її досягнення.

ПК – 9. Уміння спілкуватися іноземною мовою, використовуючи відповідну термінологію договірного права.

ПК – 10. Уміння працювати в міжнародному середовищі, з іноземними контрагентами в Україні, з національними контрагентами за кордоном, представляти інтереси контрагентів в судах національної юрисдикції та міжнародних судах.

ПК – 11. Навички роботи в комп'ютерних мережах та використання програмних засобів із метою одержання більш повної інформації з національних та міжнародних джерел.

ПК – 12. Уміння виявляти й використовувати бібліографічні джерела інформації, документи, судову практику, web-сайти для більш повного й детального розгляду окремих договорів, їх особливостей, вирішення спірних питань.

ПК – 13. Уміння оцінювати та підтримувати високу якість результату професійної діяльності, юридично вірно кваліфікувати факти та обставини, здійснювати підготовку юридичних документів.

ПК – 14. Уміння формулювати особисту думку та доказово її представляти в договірній сфері при вирішенні складних казусів, правильно та повно втілювати результати професійної діяльності в юридичних документах.

ПК – 15. Здатність до надання кваліфікованих юридичних висновків та консультацій у договірній сфері як під час складення, укладення, виконання договорів, так і під час вирішення спорів.

ПК – 16. Знання механізму подолання юридичних колізій у договірній сфері, вживання організаційних заходів із взаємодії різних суб'єктів юридичної діяльності при укладенні, виконанні договорів, а також подоланні переддоговірних спорів і вирішенні договірних спорів.

ПК – 17. Знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення договорів, юридичної термінології тощо).

ПК – 18. Навички роботи з Єдиним державним реєстром судових рішень, аналізу, узагальнення та застосування судової практики щодо договірних спорів.

ПК – 19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у договірній сфері.

ПК – 20. Здатність до творчого мислення, фундаментальної наукової самоосвіти, постійного самовдосконалення та підвищення свого професійного рівня, правильного тлумачення та застосування законодавства в процесі виконання професійних обов'язків.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1).

1.4. Перелік результатів навчання з навчальної дисципліни здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РНС НД – 1.1. Здатність продемонструвати знання й розуміння основних положень цивільного, договірного права, сутності та змісту основних понять, категорій, інститутів, правових статусів суб'єктів договірних правовідносин.

РНС НД – 1.2. Оперувати юридичними поняттями та категоріями в договірному праві.

РНС НД – 1.3 Здатність продемонструвати знання й розуміння

проблематики глобалізації та формування сучасного договірного права.

РНС НД – 1.4. Проаналізувати детермінанти розвитку договірного права.

РНС НД – 1.5. Проаналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної науки та юридичної практики в договірному праві.

РНС НД – 1.6. Інтерпретувати феномен судової практики в договірній сфері.

РНС НД – 1.7. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми в договірному праві, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження.

РНС НД – 1.8. Доводити епістемологічну правомірність висунення теоретичних альтернатив при проведенні наукових досліджень у договірному праві.

РНС НД – 1.9. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту при складанні, укладенні та виконанні договорів.

РНС НД – 1.10. Охарактеризувати методи дослідження ефективності юридичної практики в договірному праві із урахуванням суб'єктів і сфери укладення договорів: тлумачення норм права, узагальнення юридичної практики.

РНС НД – 1.11. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики з питань складення, укладення та виконання договорів.

РНС НД – 2.1. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів герменевтичного методу застосування норм в договірному праві.

РНС НД – 2.2. Проаналізувати феномен публічного і приватного регулювання в контексті епістемології та методології правових досліджень та окремих питань договірного права.

РНС НД – 2.3. Інтерпретувати основні напрями правової глобалізації та інтернаціоналізації та визначати правові механізми реалізації прав суб'єктів договірних відносин при укладенні та виконанні договорів.

PHC НД – 2.4. Проаналізувати феномен конституціоналізації національного права в договірній сфері.

PHC НД – 2.5. Здійснювати стартап проектування в договірному праві при складанні цивільно-правових договорів.

PHC НД – 2.6. Здатність продемонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики з питань договірного права.

PHC НД – 2.7. Проаналізувати причини проявів девіацій у договірній сфері.

PHC НД – 2.8. Здійснювати правовий комплаєнс теоретичних положень і юридичної практики стосовно правової природи, елементів і змісту договору в межах професійних обов'язків.

PHC НД – 2.9. Здійснювати правовий комплаєнс у сфері захисту прав суб'єктів договірних відносин шляхом створення та впровадження комплаєнс-систем і програм.

PHC НД – 2.10. Здатність продемонструвати знання й розуміння діяти відповідно до вимог юридичної деонтології у професійній діяльності юриста в сфері договірного права.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

1.5. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 5,0	Рівень освіти – другий (магістерський)	За вибором студента
Кількість модулів: 2	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Модуль 1 Лекції: 8 Практичні заняття: 8 Самостійна робота: 74
Загальна кількість годин: 150	Спеціальність – 073 «Менеджмент»	Модуль 2 Лекції: 8 Практичні заняття: 8 Самостійна робота: 44
Тижневих годин: 2-4	Спеціалізація – «Бізнес-адміністрування»	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення договірного права

Поняття і загальні положення про цивільно-правовий договір. Роль та значення договору як одного із основних регуляторів ринкових відносин. Принципи договірного права та їх реалізація при здійсненні підприємницької діяльності. Договір як юридичний факт – підстава виникнення договірного зобов'язання; зобов'язальне правовідношення, документ як джерело права. Співвідношення законодавства та договору.

Динаміка договору. Укладення, зміна та розірвання договору. Стадії та способи укладення договору. Зміст договору. Неукладені і недійсні договори. Правові форми переддоговірних та постдоговірних відносин. Підстави, порядок, правові наслідки зміни або розірвання договору. Підстави, порядок та наслідки односторонньої відмови від договору.

Поняття і загальна характеристика виконання зобов'язання. Принципи виконання договірного зобов'язання: поняття, основні елементи. Суб'єкти виконання зобов'язання. Предмет виконання договірного

зобов'язання. Спосіб виконання зобов'язання. Строк виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Особливості виконання грошових зобов'язань. Підтвердження виконання.

Забезпечення виконання зобов'язань. Пойменовані та інші види забезпечення виконання договірних зобов'язань. Особливості неустойки, поруки, завдатку, гарантії, застави, притримання, права довірчої власності як способів забезпечення виконання зобов'язання.

Припинення договірною зобов'язання. Поняття та підстави припинення договірною зобов'язання за волею сторін. Припинення договірною зобов'язання незалежно від волі сторін.

Відповідальність за порушення договірною зобов'язання. Поняття порушення зобов'язання. Правові наслідки порушення договірних зобов'язань. Підстава та умови відповідальності за порушення договору. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Захист прав та інтересів учасників договірних зобов'язань. Загальні засади захисту прав та інтересів сторони договору та інших осіб. Види позовних вимог та їх співвідношення. Конкуренція позовів.

Модуль 2. Окремі види договірних зобов'язань

Договори, які спрямовані на передачу майна у власність. Загальна характеристика договорів, що спрямовані на передачу майна у власність. Договір купівлі-продажу та сфера його застосування. Види договорів купівлі-продажу. Договори поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, купівлі-продажу підприємства,

Договори, які спрямовані на передачу майна у користування. Загальна характеристика договорів, що спрямовані на передачу майна у користування. Види договорів найму (оренди). Договори найму (оренди) земельної ділянки, будівлі або іншої капітальної споруди, підприємства. Договір лізингу.

Договори, які опосередковують виконання робіт. Загальна характеристика договорів, що спрямовані на виконання робіт. Види договорів підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на

проведення проектних та пошукових робіт.

Договори, які спрямовані на надання послуг. Загальна характеристика договорів, що спрямовані на надання послуг. Поняття та види послуг. Агентський договір. Договір управління майном. Договір управління підприємством. Кредитний договір. Договір рахунка умовного зберігання (ескроу). Договір факторингу.

Договори між учасниками корпоративних правовідносин. Договір про створення товариства. Засновницький договір. Корпоративний договір. Договір між акціонерами товариства.

Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензійний договір. Типовий ліцензійний договір. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.

Види навчальних занять – лекція, практичне заняття, консультація.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота студентів – це форма організації освітнього процесу, що охоплює різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється під час аудиторних або позааудиторних занять під загальним чи безпосереднім керівництвом викладача.

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни та формуванню у них навичок і вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи є:

доопрацювання матеріалів лекцій та робота з рекомендованою літературою;

підготовка до практичних занять, виконання завдань за темами практичних занять, підготовка есе у рамках запропонованих тем;

робота в інформаційних мережах, зокрема, ознайомлення із судовими рішеннями в цивільних та господарських справах, розміщених в Єдиному державному реєстрі судових рішень, із рішеннями Європейського суду з прав людини, а також вивчення узагальнень судової практики й правових позицій вищих судових інстанцій в окремих категоріях справ.

4.3. Освітні технології та методи навчання

Під час вивчення договірного права використовуються такі освітні технології: проблемне навчання та аудіо-візуальні технології.

Методи навчання: проведення дискусій та ділових ігор.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни «Договірне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань здійснюється з урахуванням виконання студентами вимог щодо відвідування лекції та практичних занять, виконання письмових завдань, активної участі в їх обговоренні, використання рекомендованої навчальної та наукової літератури, вивчення судової практики, виконання окремих форм самостійної роботи.

З метою оцінки знань студентів використовуються традиційні методи педагогічного контролю, зокрема:

– методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв’язання практичних завдань;

– методи письмового контролю: розв’язання тестових завдань, аналіз судової практики в рамках певної категорії спорів, есе в рамках запропонованих тем;

а також інноваційні методи: портфоліо, кейс-вимірювачі.

Видами поточного контролю знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни на практичних заняттях. За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 25 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Разом
Практичні заняття		Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 25	max 25	max 20	max 20	max 10	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Договірне право»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 25	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	20	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	15	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 20	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	18	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	16	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	14	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	12	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	9	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	8	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	7	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.

	6	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Договірне право» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого
A	Зараховано – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
B	Зараховано – вище середнього рівня з кількома помилками	80 – 89
C	Зараховано – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75 – 79
D	Зараховано – непогано, але зі значною кількістю недоліків	70 – 74
E	Зараховано – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 69
FX	Незараховано – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	35 – 59
F	Незараховано – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	1 – 34

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

4.5.1. Нормативно-правові акти.

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата

звернення: 03.09.2019).

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.09.2019).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.09.2019).

4.5.2. Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо

Підручники

Викладачів кафедр цивільного права НЮУ імені Ярослава Мудрого:

Цивільне право: підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, М. В. Домашенко та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2014. Т. 2. 816 с.

Навчальні посібники

Викладачів кафедр цивільного права НЮУ імені Ярослава Мудрого:

Цивільне право України. Частина друга: посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико; за заг. ред. В. І. Борисової. Харків: Право, 2019. 242 с.

Вавженчук С. Я. Договірне право: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2011. 584 с.

Інших авторів:

Венедіктова І. В. Договір довірчого управління майном в Україні: навч. посіб. Харків: Консум, 2004. 216 с.

Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 891 с.

Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.

Монографії

Викладачів кафедр цивільного права НЮУ імені Ярослава Мудрого

Бегова Т. І. Поняття «ноу-хау» і договір про його передання: монографія. Харків: Право, 2009. 160 с.

Договір як універсальна правова конструкція: монографія / за ред. А.П. Гетьмана, В.І. Борисової. Харків: Право, 2012. 432 с. (Серія “Харківська правова школа”).

Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань: монографія. Харків: Право, 2017. 472 с.

Харьковская цивилистическая школа: о договоре: монография / И.В. Спасибо-Фатеева, В.И. Крат, О.П. Печень и др.; под. общ. ред. И.В. Спасибо-Фатеевой. Харьков: Право, 2017. 576 с.

Інших авторів:

Безклубий І. А. Банківські правочини: цивільно-правові проблеми: монографія. Київ: Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2005. 378 с.

Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.

Боднар Т. В. Виконання договірних зобов'язань в цивільному праві : монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 272 с.

Васильєва В. А. Цивільно-правове регулювання діяльності з надання посередницьких послуг: монографія. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2006. 346 с.

Договірне регулювання приватно-правових відносин в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: монографія / за заг. ред. академіка НАПрН України О. Д. Крупчана; наук.ред. А. Б. Гриняк. Київ: 2017. 334с.

Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.

Карнаух Т. М. Притримання як спосіб забезпечення виконання зобов'язань : монографі. Краматорськ: Тритон-МФ, 2008. 204 с.

Крупчан О. Д., Проценко В. В. Агентський договір: порівняльно-правовий аналіз за законодавством України та Республіки Молдова: монографія. Київ: НДІ приват. права і підприємництва, 2011. 357 с.

Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: монографія. Харків: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2007. 440 с.

Погрібний С. О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України: монографія. Київ: Правова єдність, 2009. 304 с.

Сибіга О. М. Договір комісії за Цивільним кодексом України. Харків: Право, 2010. 184 с.

Подцерковний О. П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики: монографія. Київ: Юстініан, 2006. 424 с.

Цивільний і Господарський кодекси: 2004 – 2014 рр.: монографія / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Право, 2014. 204 с.

Статті

Андреева О. Цивільно-правова характеристика ризику неможливості виконання договірною зобов'язання: поняття та практичне значення. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 5. С. 45-48.

Добкіна К., Ключова Є. Місце попереднього договору в системі цивільно-правових правовідносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 5. С. 8-11.

Єфімов О. Договір оренди: бухгалтерські та податкові наслідки укладання. *Аудитор України*. 2016. № 1-2. С. 102-107.

Міловська Н. Місце договору страхування в системі договірних зобов'язань. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 4. С. 29-33.

Трембовецька Т. Договір франчайзингу як один із інструментів розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності. *Аудитор України*. 2015. № 5. С. 66-69.

Науково-практичні коментарі

Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар (пояснення,

тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 7: Загальні положення про зобов'язання та договір / за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Харків: ФО-П Лисяк Л. С., 2012. 736 с.

Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 8: Договори про передачу майна у власність та користування / за ред. проф. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2013. 670 с.

Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 9: Договори про виконання робіт та надання послуг. Частина 1: Загальні положення про підряд / за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Харків: Смугаста типографія, 2017. 592 с.

Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 10: Кредитні та розрахункові зобов'язання. Договір комерційної концесії. Договір про спільну діяльність / І. В. Спасибо-Фатєєва, В. І. Крат, О.П. Печений та ін.; за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Харків: Право, 2015. 491 с.

4.5.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 13.09.2019).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 13.09.2019).

Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України URL: <http://www.ccu.gov.ua/> (дата звернення: 13.09.2019).

База даних судових рішень Європейського суду з прав людини URL:
<http://hudoc.echr.coe.int> (дата звернення: 13.09.2019).

Єдиний державний реєстр судових рішень URL:
<http://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 13.09.2019).

4.5.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=104:kafedra-cziv%D1%96lnogo-prava-%E2%84%96-2&Itemid=151

4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Матеріально-технічне забезпечення дає можливість працювати з інформаційним комплексом з будь-якого місця чи країни, підключаючись через мережу Інтернет (за умови реєстрації користувача відповідним чином), або використовуючи наявні в університеті комп'ютерні класи.

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у Залі правової інформації навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни «Договірне право»
ЗК-2. Здатність до ефективної професійної діяльності, інноваційного підходу до реалізації професійних функцій.	ПК – 1. Знання особливостей навчальної дисципліни та специфіки професії юриста в галузі договірного права в контексті володіння культурою мислення, добросовісного виконання професійних обов'язків із дотриманням етики юриста. ПК – 2. Уміння працювати, вирішувати складні завдання і проблеми, використовуючи навички інноваційного характеру в договірному праві як у процесі навчання, так і в професійній діяльності. ПК – 3. Здатність до креативного підходу при вирішенні проблемних ситуацій у договірному праві, дотримання законодавства суб'єктами договірних відносин, стартап проектування у правовій сфері.
ЗК-4. Уміння приймати рішення у складних та непередбачуваних умовах, стресових та конфліктних ситуаціях.	ПК – 4. Уміння аналізувати значимі проблеми, шукати альтернативні рішення та здійснювати юридичні дії при захисті прав та інтересів суб'єктів договірних відносин.
ЗК-6. Здатність до прийняття інноваційних рішень в умовах невизначеності зовнішнього середовища.	ПК – 3. Здатність до креативного підходу при вирішенні проблемних ситуацій у договірному праві, дотримання законодавства суб'єктами договірних відносин, стартап проектування у правовій сфері.
ЗК-7. Уміння здійснювати дослідницьку роботу, управляти науковими проектами та інноваційними продуктами.	ПК – 5. Знання методології наукових досліджень у сфері договірного права, створення та управління науковими проектами та інноваційними продуктами при опрацюванні окремих видів договорів, формування конструктивних юридичних висновків. ПК – 7. Здатність до розуміння теоретичних здобутків і різноманітної судової практики в договірній сфері, критично-конструктивного їх оцінювання та узагальнення. ПК – 8. Здатність до роботи з великими обсягами інформації, її сприйняття, узагальнення, аналізу, постановка мети та

	<p>вибору шляхів її досягнення.</p> <p>ПК – 6. Уміння кваліфіковано аналізувати, тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти в договірній сфері, реалізовувати норми матеріального та процесуального права в професійній діяльності.</p> <p>ПК – 14. Уміння формулювати особисту думку та доказово її представляти в договірній сфері при вирішенні складних казусів, правильно та повно втілювати результати професійної діяльності в юридичних документах.</p> <p>ПК – 15. Здатність до надання кваліфікованих юридичних висновків та консультацій у договірній сфері як під час складення, укладення, виконання договорів, так і під час вирішення спорів.</p>
<p>ЗК-8. Уміння чітко та доказово формулювати власні висновки, науково обґрунтовувати їх, переконливо та недвозначно доносити власну позицію до суб'єктів бізнес-середовища, а також до осіб, які навчаються.</p>	
<p>ЗК-9. Здатність до подальшого самостійного навчання, розвитку особистих здібностей, професійного самовдосконалення, безперервної освіти, оновлення та інтеграції знань.</p>	<p>ПК – 8. Здатність до роботи з великими обсягами інформації, її сприйняття, узагальнення, аналізу, постановка мети та вибору шляхів її досягнення.</p> <p>ПК – 20. Здатність до творчого мислення, фундаментальної наукової самоосвіти, постійного самовдосконалення та підвищення свого професійного рівня, правильного тлумачення та застосування законодавства в процесі виконання професійних обов'язків.</p>
<p>ЗК-10. Уміння спілкуватися іноземною мовою з використанням відповідної термінології у певній предметній галузі.</p>	<p>ПК – 9. Уміння спілкуватися іноземною мовою, використовуючи відповідну термінологію договірного права.</p>
<p>ЗК-11. Уміння працювати в міжнародному середовищі, підтримувати ділові та соціокультурні зв'язки з бізнес-партнерами, громадськістю, публічною владою, міжнародними організаціями.</p>	<p>ПК – 10. Уміння працювати в міжнародному середовищі, з іноземними контрагентами в Україні, з національними контрагентами за кордоном, представляти інтереси контрагентів в судах національної юрисдикції та міжнародних судах.</p>
<p>ЗК-13. Навички використання сучасних інформаційних технологій для пошуку, обробки та аналізу інформації.</p>	<p>ПК – 11. Навички роботи в комп'ютерних мережах та використання програмних засобів із метою одержання більш повної інформації з національних та міжнародних джерел.</p> <p>ПК – 12. Уміння виявляти й використовувати бібліографічні джерела інформації, документи, судову практику, web-сайти для більш повного й детального розгляду окремих договорів, їх особливостей, вирішення спірних питань.</p> <p>ПК – 18. Навички роботи з Єдиним державним реєстром судових рішень, аналізу, узагальнення та застосування</p>

	судової практики по договірних спорах.
ЗК-14. Уміння виявляти проблеми в сфері професійної діяльності, визначати нестандартні заходи стосовно їх розв'язання.	ПК – 16. Знання механізму подолання юридичних колізій у договірній сфері, вживання організаційних заходів із взаємодії різних суб'єктів юридичної діяльності при укладенні, виконанні договорів, а також подоланні переддоговірних спорів і вирішенні договірних спорів.
ЗК-16. Уміння неупереджено та об'єктивно оцінювати результати професійної діяльності, знаходити баланс соціально-економічних інтересів бізнесу та суспільства.	ПК – 13. Уміння оцінювати та підтримувати високу якість результату професійної діяльності, юридично вірно кваліфікувати факти та обставини, здійснювати підготовку юридичних документів.
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю «Менеджмент»	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни «Договірне право»
ФКС-2. Уміння управляти організаційним розвитком у глобальному бізнес-середовищі, опановувати та застосовувати сучасні міжнародні практики управління та маркетингу.	ПК – 19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у договірній сфері.
ФКС-4. Уміння виявляти проблеми, що виникають під час управління бізнес-організацією, аналізувати її взаємовідносини із стейкхолдерами та визначати зміст управлінських заходів, спрямованих на реалізацію спільних соціально-економічних інтересів стейкхолдерів, принципалів та менеджерів, а також мінімізацію агентських витрат.	ПК – 2. Уміння працювати, вирішувати складні завдання і проблеми, використовуючи навички інноваційного характеру в договірному праві як у процесі навчання, так і в професійній діяльності. ПК – 3. Здатність до креативного підходу при вирішенні проблемних ситуацій у договірному праві, дотримання законодавства суб'єктами договірних відносин, стартап проектування у правовій сфері. ПК – 4. Уміння аналізувати значимі проблеми, шукати альтернативні рішення та здійснювати юридичні дії при захисті прав та інтересів суб'єктів договірних відносин.
ФКС-6. Здатність до управління бізнесом як цілісним соціально-економічним комплексом.	ПК – 13. Уміння оцінювати та підтримувати високу якість результату професійної діяльності, юридично вірно кваліфікувати факти та обставини, здійснювати підготовку юридичних документів. ПК – 15. Здатність до надання кваліфікованих юридичних висновків та консультацій у договірній сфері як під час складення, укладення, виконання договорів, так і під час вирішення спорів. ПК – 19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та

	прийняття управлінських рішень у договірній сфері.
ФКС-11. Здатність до аналітичної діяльності, спрямованої на розробку та впровадження інноваційних методів управління бізнесом.	ПК – 6. Уміння кваліфіковано аналізувати, тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти в договірній сфері, реалізовувати норми матеріального та процесуального права в професійній діяльності.
ФКС-14. Уміння аналізувати глобальне бізнес-середовище, виявляти перспективні напрями розвитку бізнесу у міжнародному, національному, регіональному та галузевому контексті.	ПК – 4. Уміння аналізувати значимі проблеми, шукати альтернативні рішення та здійснювати юридичні дії при захисті прав та інтересів суб'єктів договірних відносин.
ФКС-21. Уміння управляти власною професійною кар'єрою, підвищувати особисту конкурентоспроможність на ринку праці.	ПК – 20. Здатність до творчого мислення, фундаментальної наукової самоосвіти, постійного самовдосконалення та підвищення свого професійного рівня, правильного тлумачення та застосування законодавства в процесі виконання професійних обов'язків.
ФКП – фахові компетентності за профілем (спеціалізацією) «Бізнес-адміністрування»	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни «Договірне право»
ФКП-2. Знання інноваційних методів управління сучасними бізнес-організаціями в умовах невизначеності та ризиків глобального середовища.	ПК – 19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у договірній сфері.
ФКП-7. Уміння аналізувати середовище бізнесу для обґрунтування управлінських рішень щодо перспектив функціонування і розвитку організації.	ПК – 10. Уміння працювати в міжнародному середовищі, з іноземними контрагентами в Україні, з національними контрагентами за кордоном, представляти інтереси контрагентів в судах національної юрисдикції та міжнародних судах.
ФКП-8. Здатність до пошуку та обґрунтування інноваційних ідей для розвитку бізнес-організації, пріоритетних для бізнесу напрямів інноваційного інвестування.	ПК – 8. Здатність до роботи з великими обсягами інформації, її сприйняття, узагальнення, аналізу, постановка мети та вибору шляхів її досягнення
ФКП-21. Здатність до обґрунтування оптимальних для бізнес-організації форм комерціалізації інтелектуального продукту, механізмів правової охорони інтелектуальної власності.	ПК – 6. Уміння кваліфіковано аналізувати, тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти в договірній сфері, реалізовувати норми матеріального та процесуального права в професійній діяльності. ПК – 13. Уміння оцінювати та підтримувати високу якість результату професійної діяльності, юридично вірно кваліфікувати факти та обставини, здійснювати підготовку юридичних документів. ПК – 14. Уміння формулювати особисту думку та доказово її представляти в

	<p>договірній сфері при вирішенні складних казусів, правильно та повно втілювати результати професійної діяльності в юридичних документах.</p> <p>ПК – 15. Здатність до надання кваліфікованих юридичних висновків та консультацій у договірній сфері як під час складення, укладення, виконання договорів, так і під час вирішення спорів.</p>
<p>ФКП-22. Знання змісту і технологій сучасних бізнес-комунікацій, глобальних бізнес-сервісів і потенціалу їх застосування для ефективної діяльності бізнес-організацій у висококонкурентному глобальному середовищі.</p>	<p>ПК – 11. Навички роботи в комп'ютерних мережах та використання програмних засобів із метою одержання більш повної інформації з національних та міжнародних джерел.</p>
<p>ФКП-24. Уміння розробляти заходи антикризового бізнес-адміністрування, оптимальні моделі санації бізнес-організації.</p>	<p>ПК – 8. Здатність до роботи з великими обсягами інформації, її сприйняття, узагальнення, аналізу, постановка мети та вибору шляхів її досягнення.</p>

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю «Менеджмент»		Результати навчання з навчальної дисципліни «Договірне право»
РНС-4. Застосовувати міжнародні та національні стандарти корпоративного управління при прийнятті управлінських рішень щодо вибору моделей корпоративного розвитку, корпоративної культури та соціальної відповідальності.	№1	РНС НД – 1.1. Здатність продемонструвати знання й розуміння основних положень цивільного, договірного права, сутності та змісту основних понять, категорій, інститутів, правових статусів суб'єктів договірних правовідносин.
РНС-7. Застосовувати інструментарій інноваційного менеджменту в управлінні розвитком бізнес-організацій та процесів.	№1 №2	РНС НД – 1.1. Здатність продемонструвати знання й розуміння основних положень цивільного, договірного права, сутності та змісту основних понять, категорій, інститутів, правових статусів суб'єктів договірних правовідносин. РНС НД – 1.9. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту при складанні, укладенні та виконанні договорів. РНС НД – 2.5. Здійснювати стартап проектування в договірному праві при складанні цивільно-правових договорів.
РНС-8. Здійснювати управління організацією з урахуванням особливостей її розвитку на різних етапах життєвого циклу.	№1 №2	РНС НД – 1.9. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту при складанні, укладенні та виконанні договорів. РНС НД – 2.1. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів герменевтичного методу застосування норм в договірному праві.
РНС-18. Приймати нестандартні управлінські рішення щодо розвитку бізнесу в умовах невизначеності та ризику.	№2	РНС НД – 2.5. Здійснювати стартап проектування в договірному праві при складанні цивільно-правових договорів.
РНС-19. Застосовувати навички консультативного менеджменту, надання дієвої консультативної допомоги керівникам та професіоналам організації.	№1 №2	РНС НД – 1.1. Здатність продемонструвати знання й розуміння основних положень цивільного, договірного права, сутності та змісту основних понять, категорій,

		інститутів, правових статусів суб'єктів договірних правовідносин. РНС НД – 2.1. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів герменевтичного методу застосування норм в договірному праві.
РНС-20. Демонструвати здатності до ефективних бізнес-комунікацій та їх удосконалення.	№2	РНС НД – 2.10. Здатність продемонструвати знання й розуміння діяти відповідно до вимог юридичної деонтології у професійній діяльності юриста в сфері договірного права.
Результати навчання за профілем (спеціалізацією) «Бізнес-адміністрування»		Результати навчання з навчальної дисципліни «Договірне право»
РНП-9. Обґрунтовувати доцільність реалізації проектів різних видів злиття / поглинання з урахуванням їх потенціалу та ризиків для досягнення цілей бізнес-організації.	№2	РНС НД – 2.9. Здійснювати правовий комплаєнс у сфері захисту прав суб'єктів договірних відносин шляхом створення та впровадження комплаєнс-систем і програм.
РНП-11. Організувати процеси генерування інноваційних ідей для розвитку бізнес-організації, пріоритетних для бізнесу інновацій з урахуванням тенденцій розвитку бізнес-середовища (національного та міжнародного).	№2	РНС НД – 2.3. Інтерпретувати основні напрями правової глобалізації та інтернаціоналізації та визначати правові механізми реалізації прав суб'єктів договірних відносин при укладенні та виконанні договорів. РНС НД – 2.6. Здатність продемонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики з питань договірного права.
РНП-13. Розробляти інноваційні стратегії та інноваційні бізнес-моделі діючих і новостворених бізнес-структур.	№1	РНС НД – 1.9. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту при складанні, укладенні та виконанні договорів.
РНП-19. Розробляти проекти створення та розвитку інноваційних структур (венчурних підприємств, інноваційних стартапів та ін.).	№1	РНС НД – 1.9. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту при складанні, укладенні та виконанні договорів.
РНП-20. Обирати оптимальні форми та методи комерціалізації результатів інноваційної діяльності бізнес-організації.	№1 №2	РНС НД – 1.1. Здатність продемонструвати знання й розуміння основних положень цивільного, договірного права, сутності та змісту основних понять, категорій, інститутів, правових статусів суб'єктів договірних правовідносин. РНС НД – 1.9. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту при

	<p>складанні, укладенні та виконанні договорів.</p> <p>РНС НД – 2.1. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів герменевтичного методу застосування норм в договірному праві.</p>
--	---

